

NVE

HAFSLUND KRAFT AS
Postboks 1098
2605 LILLEHAMMER

Vår dato: 23.09.2025

Vår ref.: 202503833-8 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE vurderer økt slukeevne i Nes kraftverk i Hallingdalsvassdraget i Ål, Gol og Nesbyen kommuner i Buskerud fylke som ikke konsesjonspliktig

NVE har mottatt en forespørsel fra Hafslund Kraft AS med anmodning om å vurdere konsesjonsplikten for økt slukeevne fra dagens 110 m³/s til 135 m³/s, og økt installert effekt fra 252 MW til 332 MW i Nes kraftverk. Den planlagte utvidelsen vil gi 30 GWh økt årlig produksjon. Det er, som nevnt av Ål kommune og Statsforvalteren, mulige konsekvenser av tiltaket knyttet til fisk og fiske i Strandafjorden og Hallingdalselva. Økt slukeevne i kraftverket vil føre til færre dager med overløp fra Strandafjorden og hyppigere vannstandsvariasjoner nedstrøms kraftverksutløpet. Påvirkningen på fisk og naturmangfold må anses som marginal da vassdraget er påvirket av reguleringer i dag og det går minstevannføring i Hallingdalselva. Samlet sett vurderer NVE at det planlagte tiltaket ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser i Strandafjorden eller Hallingdalselva av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven.

NVE vedtar at omsøkte økning av slukeevne og installert effekt i Nes kraftverk er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Bakgrunn

NVE har mottatt en forespørsel fra Hafslund Kraft AS datert 03.02.2025 med anmodning om konsesjonspliktavurdering for økt slukeevne og installert effekt i Nes kraftverk. Kraftverket ble satt i drift i 1967 og har nå behov for en større rehabilitering og modernisering. NVE skal på bakgrunn av fremlagte opplysninger avgjøre om utbyggingen medfører skader eller ulemper for allmenne interesser i en slik grad at tiltaket må ha konsesjon etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Eksisterende anlegg og konsesjonsforhold

Oslo Lysverker fikk ved kongelig resolusjon av 20. juli 1962 tillatelse etter vassdragsloven til bygging av kraftverkene Usta og Nes.

Nes kraftverk, med inntak og vannveier, ligger i Ål, Gol og Nesbyen kommuner i Buskerud fylke. Kraftverket utnytter fallet i Hallingdalselva fra inntaket i Strandafjorden i Ål kommune til utløpet i

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Hallingdalselva ved Skjong i Nesbyen kommune. Sideelvene Votna, Lya, Ridøla, Kvinda, Dokkelvi og Rukkedøla er tatt inn på den 31 km lange tunnelen fra inntaket til kraftstasjonen. Nes kraftverk har i dag en ytelse på 252 MW og en gjennomsnittlig årsproduksjon på 1500 GWh.

Kraftverket ligger nedstrøms Uste- og Holsreguleringene. Vassdraget er sesongregulert og Nes kraftverk har størst produksjon vinter og vår. Inntaksmagasinet Strandafjorden døgnguleres med inntil 1,2 meter, mellom HRV på kote 445,46 og LRV på kote 444,26 (NN2000). Av hensyn til garnfiske senkes vannstanden normalt ikke ned til LRV om sommeren.

Det er Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering som er konsesjonær for reguleringene i vassdraget og Hafslund Kraft AS som eier kraftverkene. Brukseierforeningen fikk ved kgl.res. av 27. januar 2023 (NVE ref. 201700791-72) reviderte vilkår for reguleringer og overføringer i Uste- og Hallingdalsvassdraget, med det reguleringen av Strandafjorden. Samtidig ble Hafslund Krafts konsesjonsvilkår for bygging av Usta og Nes kraftverk og døgngulering av Strandafjorden omgjort.

Fra Strandafjorden er det krav om å slippe en minstevannføring på minst 10 m³/s i perioden 16. mai til 15. september og 2,5 m³/s resten av året. I Rukkedøla er det krav om minstevannføring på 0,20 m³/s i perioden 1. juni til 1. oktober og 0,025 m³/s resten av året. I Lya slippes det 0,020 m³/s hele året av hensyn til et kommunalt vannverk.

Tiltaket

Nes kraftverk har behov for rehabilitering og det er planlagt for utvidelse som en del av denne rehabiliteringen. Hafslund planlegger å øke slukeevnen fra dagens 110 m³/s til 135 m³/s og den installerte effekten fra 252 MW til 332 MW (Tabell 1). Utvidelsen vil øke kraftverkets fleksibilitet og gi muligheter til å produsere noe mer i timene med høyest etterspørsel. Hafslund skriver at tiltaket vil bedre utnyttelsen av vannkraftressursene i et allerede regulert vassdrag og at kraftverket etter utvidelsen vil ha en slukeevne som samsvarer bedre med slukeevnene i de ovenforliggende kraftverkene Usta og Hol. Årlig produksjon vil øke med om lag 30 GWh, derav 18 GWh fra økt virkningsgrad og 12 GWh fra redusert flomtap.

Tabell 1: Tekniske data for Nes kraftverk ved dagens situasjon og etter rehabiliteringen.

Nes kraftverk:	I dag	Etter utvidelse
Største slukeevne (m ³ /s)	110	135
Installert effekt (MW)	252	332
Produksjon (GWh)	1500	1530
Generator	4 x 70 MVA	4 x 96 MVA
Turbin	4 x 62,5 MW (vertikal francis)	4 x 83 MW

Hafslund Kraft har planlagt følgende tiltak:

- Det gjøres tiltak i sandfang for å kunne kjøre inntil 135 m³/s og det utføres tiltak for å kunne holde stasjonær vannstand i klarekammeret så lavt som mulig (for å kunne kjøre så høy effekt som mulig uten tilsig i bekkeinntak).
- Alle fire turbiner oppgraderes til 83 MW. Alle komponenter bortsett fra spiraltromme og sugerør erstattes med nye.
- Hovedventiler rehabiliteres parallelt med turbinene. Trykksjakt tømmes ned, ventil demonteres og det monteres blindlokk, slik at naboaggregatet kan holdes i drift under arbeidene.
- Generatorer oppgraderes til 96 MVA. Stator og rotor erstattes med nye.
- Det byttes til moderne bryteranlegg.
- Generatortransformatorene byttes ut med nye og oppgraderes til 96 MVA.
- Høyspentanlegg skiftes ut. Det bygges ny kabeltunnel parallelt med eksisterende adkomsttunnel. Utendørs koblingsanlegg utvides for å innføre to ekstra koblingsfelt.

Den planlagte økningen i slukeevne kan ha innvirkning på vannstandsendringer i Strandafjorden, flomoverløp/flomtap forbi inntaket og vannføring nedstrøms kraftverksutløpet. Vannstanden i Strandafjorden vil i henhold til gjennomførte simuleringer av Hafslund ha vesentlig mindre fluktuasjoner etter utvidelse av slukeevnen. Dette som følge av at slukeevnen vil samsvare bedre med slukeevnene i de ovenforliggende kraftverkene Hol 3 og Usta. Estimatenes for flomtap fra Strandafjorden viser at det for tørre og år med middels tilsig vil være en svært beskjeden reduksjon i flomtap, i våte år vil reduksjonen være noe større (Tabell 2).

Tabell 2: Flomtap med og uten økt slukeevne for vått, middels og tørt år i Strandafjorden.

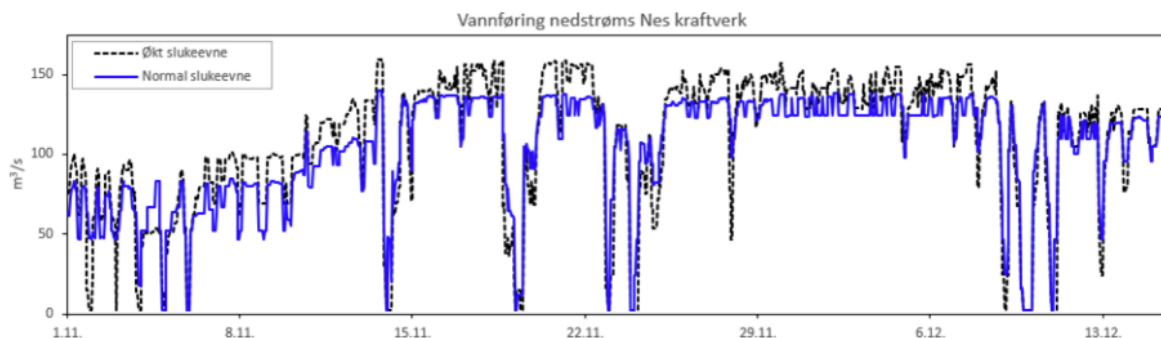
Flomtap	Tørt år (2022)			Middels år (2021)			Vått år (2020)		
Slukeevne (m ³ /s)	110	135	diff.	110	135	diff.	110	135	diff.
Flomtap (Mm ³)	2,7	0,5	-2,2	3,1	0	-3,1	99	39	-60
Flomtap (GWh)	2,0	0	-1,0	2,0	0	-2,0	62	25	-38

Driften av Nes kraftverk gir store variasjoner i vannføring og vannstandsendringer i Hallingdalselva umiddelbart nedstrøms kraftverksutløpet (Figur 1). Fra kraftverksutløpet er det en kanalisert strekning på drøyt 200 meter frem til samløp med Hallingdalselva. Videre er det fra samløpet en om lag 1500 meter lang elvestrekning frem til Myrefjorden. De største variasjonene i vannføring som følge av driften av Nes kraftverk forekommer på denne strekningen fra kraftverksutløpet til Myrefjorden. Den planlagte økningen i slukeevne vil gi noe økte svingninger på vannføringsvariasjonene gjennom døgnet, men Hafslund Kraft kan ikke se at det vil kunne ha noen nevneverdig påvirkning på senkningshastigheter, som de mener er svært moderate i dette området.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 1: Simulert vannføring rett nedstrøms Nes kraftverk med resultater fra SHOP beregninger utført av Hafslund Kraft for en periode der tilsiget er regulerbart: 1. november - 15. desember (eksempel med middeltilsig for perioden 1994-2023). Hentet fra bakgrunnsrapporten til søknaden.

Høring

Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det er behov for kunngjøring og bred offentlig høring. Planen ble sendt på begrenset høring til Ål, Gol og Nesbyen kommuner, Buskerud fylkeskommune og Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, med høringsfrist 15.04.2025. Uttalelsene har blitt sendt Hafslund for kommentarer.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende uttalelser:

Ål kommune uttaler følgende i brev til NVE den 28.04.2025 (NVE ref. 202503833-5):

Me meiner at utvidinga absolutt bør vurderast for konsesjonsplikt. Gunngjevinga for dette er for vår del den verknaden auka slukeevne vil få for inntaksmagasinet Strandafjorden.

I samband med revisjon av konsesjonsvilkåra var køyringa av Strandafjorden eit viktig tema. Det er berre 0,5 meter regulering av Strandafjorden, og den er på mange måtar ei utvida elv. Auka slukeevne vil påverke køyringa i magasinet, og farten på straumen. Dette bør vurderast. Problemområde som har vore oppe og som vil bli ytterlegare påverka av auka slukeevne er – verknad for fiske- behov for varsling til grunneigerar som legg ut fiskegarn av køyring, nedslamming av fiskegarn – Islegging og frostrøyk.

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus uttaler følgende i brev til NVE den 30.04.2025 (NVE ref. 202503833-6):

Vi vurderer at saken er godt opplyst med hensyn til virkninger på naturverdiene og det akvatiske livet, jf. naturmangfoldloven § 8.

Hallingdalselva er et vassdrag med store naturverdier spesielt i forhold til rekreasjon med fritidsfiske og leveområder for ørret. I tillegg har vassdraget trua og sårbare akvatiske arter som elvemusling.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Hallingdalsvassdraget er spesielt oppstrøms og i noen grad nedstrøms Nes kraftverk påvirket av mange vassdragsreguleringer. En ytterligere slukeevne ved Nes kraftverk vil i noen grad øke den totale belastningen av inngrepene på det akvatiske livet og det biologiske mangfoldet i elva.

(...) Statsforvalteren vurderer at økt slukeevne i kraftverket ytterligere kan påvirke fiskevandring negativt, og da spesielt gjennom at flere fisk går i turbinen ved nedvandring. Økt slukeevne vil også gi mindre vann på strekningen ned til utslippstunellen. I tillegg vil økt slukeevne gi økt amplitude for vannføringssvingningene nedstrøms kraftverksutløpet, selve frekvensen vil ikke endres. Dette utgjør en økt risiko for stranding av fisk.

Vi mener at en ytterligere påvirkning på Hallingdalselva er negativt ut fra samlet virkning på det biologiske mangfoldet i elva og fisk spesielt. Den samlede belastningen vil øke.

Statsforvalterens anbefaling

Vi mener at allmenne interesser i noen grad vil bli berørt av en ombygging av Nes kraftverk med større slukeevne. Dette vil i størst grad berøre nedvandrende fisk som hyppigere kan havne i turbinene og omkomme. I tillegg vil økte amplituder på vannføringssvingningene gi økt fare for stranding av fisk. Vi vurderer derfor at en konsesjonsbehandling er et godt virkemiddel for å ivareta hensynet til spesielt fisk som allerede er sterkt påvirket av reguleringseffektene i Hallingdalselva.

Buskerud fylkeskommune uttaler følgende i brev til NVE den 11.04.2025 (NVE ref. 202503833-4):

(...) Opprustingen omfatter ingen tiltak eller inngrep som kan påvirke eventuelle automatisk fredete kulturminner i terrenget ved eller langs anlegget. Når det gjelder automatisk fredete kulturminner, har vi derfor ingen merknader til en realisering av opprustingen slik den er beskrevet. Vi understreker likevel at det er positivt at kulturminner er blant temaene som bes vurdert av fylkeskommunen som myndighet.

(...)

Nedstrøms utløpet til Nes kraftverk viser de hydrologiske simuleringene at endringer i vanndekket areal er marginale, og i henhold til sonkartlegging av potensielle og realiserte gyteområder vil endringene ikke påvirke noen viktige funksjonsområder for fisk.

Vi legger til grunn at søker og energimyndighet har satt seg inn i Regional plan for vannforvaltning i Innlandet og Viken vannregion 2022-2027, og Buskerud fylkeskommune ber om at hensyn til vannmiljø blir ivaretatt best mulig i samsvar med denne.

Buskerud fylkeskommune har utover nevnte oppfordring ingen spesielle merknader knyttet til tiltaket.

Hafslund Kraft AS kommenterte uttalelsene i brev til NVE den 28.07.2025 (NVE ref. 202503833-9):

Ål kommune:

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Strandafjorden er tillatt regulert med 1,2 meter, mellom LRV på kote 444,26 og HRV på kote 445,46 (NN 2000). Strandafjorden er døgnregulert. Av hensyn til rettighetshaveres garnfiske senkes normalt ikke vannstanden ned til LRV om sommeren (frivillig restriksjon).

Manøvreringen av Strandafjorden vil bli noe endret av økningen i slukeevne. Våre simuleringer viser at Strandafjorden kan få mindre vannstandsvariasjoner ettersom slukeevnen samsvarer bedre med slukeevnene i de ovenforliggende kraftverkene. Det innebærer at det kan bli kortere perioder med noe raskere vanngjennomstrømningshastighet i Strandafjorden. Samtidig øker Strandafjordens tverrsnitt når vannstanden holdes på et høyere nivå, så selv om vanngjennomstrømningshastigheten øker, vil ikke vannhastigheten nødvendigvis økes i samme grad.

Manøvreringen av Strandafjorden var tema i Revisjon av konsesjonsvilkår for reguleringen av Uste- og Hallingdalsvassdraget og omgjøring av konsesjonsvilkår for Usta og Nes kraftverker og døgnregulering av Strandafjorden. Det ble fattet vedtak i saken ved kgl. res av 27.1.2023. Det ble ikke satt krav om magasinrestriksjoner i Strandafjorden. Bakgrunnen for det var at Strandafjorden er forholdsvis liten, og magasinrestriksjoner ville i stor grad påvirke produksjonen både Usta og Nes kraftverker og kraftverkene i Holsreguleringen. NVE påpekte at det ikke selges fiskekort i den delen av Strandafjorden der det er størst problemer knyttet til garnfiske, og at døgnregulering derfor først og fremst rammer private fiskeinteresser og ikke allmenne interesser.

Det kan som nevnt bli korte perioder med noe høyere vanngjennomstrømningshastighet, men vannstandsvariasjonene vil samtidig bli redusert. Vi forventer ikke noen vesentlige endringer i islegging og frostrøyk.

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus:

Strandafjorden har fiskeartene ørekyte og ørret, samt begrensede forekomster av røye og sik.

Ørretens vandringsmønster i denne delen av Hallingdalselva er ikke kartlagt spesifikt, men erfaringer med tilsvarende systemer, med kort naturlig vandringsvei pga. naturlige vandringsbarrierer, tilsier at det er lite aktiv fiskevandring nedstrøms Strandafjorden. Første vandringshinder er strykene nedstrøms utløpet av Oppsjø, ca. 3,3 km nedstrøms Strandafjorden. Her er det strykpartier som avhengig av vannføringen utgjør vandringshindre. Absolutt vandringshinder er ved Ylifossen, omlag 4,6 km nedstrøms Strandafjorden. Elvestrekningen på 4,6 km mellom Strandafjorden og Ylifossen er med andre ord ikke et område man kan forvente at det er fiskevandring av vesentlig betydning.

Det er sjeldent flomtap forbi dam Strandafjorden i dag. Våre beregninger viser at det for tørre og år med middels tilsig vil være en svært beskjeden reduksjon i flomtap som følge av økt slukeevne, mens reduksjonen i våte år vil være noe større, se vårt grunnlagsdokument for vurdering av konsesjonsplikt for en nærmere omtale av dette. Vi mener derfor at nedvandrende fisk vil være tilnærmet uberørt av endringene i slukeevne og redusert flomtap.

Inntaket til Nes kraftverk ligger i Strandafjorden om lag 600 meter oppstrøms dam Strandafjorden, dvs. et stykke unna det naturlige elveløpet. Ved tømning av vannveien til Nes

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

kraftverk er det kun observert et mindre antall fisk i tunellen. Dette er sannsynligvis fisk som oppholder seg i tunellen i en kortere periode. Vi er ikke kjent med at det er et problem med fisk i turbinene i dag. I den grad fisk vandrer inn i tunnelen i dag, er vår vurdering at økt slukeevne i Nes kraftverk ikke vil medføre økt eller endret motivasjon hos fisken for å vandre inn inntaket.

Vi bemerker ellers at det viktigste gyteområdet for ørret i Strandafjorden er Holselva/Hallingdalselva som renner inn i Strandafjorden ved Kleivi i vest. Det ble her gjort en enkel snorkelkartlegging i 2017. Det ble da observert betydelige mengder stor ørret, som antas å være gytefisk. Erfaringene til fiskere i Holselva er også at det vandrer stor ørret fra Strandafjorden opp i vassdraget fra juni og utover mot gyteperioden på høsten. Gjennom revisjon av konsesjonsvilkår er det innført krav om minstevannføringer i både Usteåne (kgl.res. av 27.1.2023) og Storåne (kgl.res. av 18.2.2022). Disse vassdragene blir til Holselva/Hallingdalselva etter samløp, og det er forventet at vassdraget vil få enda større betydning som gyte- og oppvekstområde for ørret med det økte vannslippet.

Vi har vurdert mulige virkninger for fisk nedstrøms kraftverksutløpet til Nes kraftverk i vårt grunnlagsdokument for vurdering av konsesjonsplikt. Vår konklusjon er at en eventuell tilleggsbelastning for fisk må sies å være helt marginal. For en nærmere beskrivelse av våre vurderinger knyttet til dette viser vi til grunnlagsdokumentet.

Vi påpeker at det ved kgl.res. av 27.1.2023 om revisjon av konsesjonsvilkår for reguleringen av Uste- og Hallingdalsvassdraget og omgjøring av konsesjonsvilkår for Usta og Nes kraftverker og døgngulregulering av Strandafjorden ble innført moderne standardvilkår om naturforvaltning. Eventuelle behov for miljøforbedrende tiltak for fisk og annet kan pålegges i medhold av disse standardvilkårene.

Buskerud fylkeskommune:

Vi er godt kjent med Regional plan for vannforvaltning i Innlandet og Viken vannregion 2022-2027. Forholdet til denne er omtalt i vårt grunnlagsdokument.

NVEs vurdering

I en konsesjonspliktavurdering skal NVE vurdere om tiltaket trenger konsesjon etter vassdragsreguleringsloven § 3. Det kreves konsesjonsbehandling dersom tiltaket kan være til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget jf. § 3 andre ledd. NVE skal i dette tilfellet vurdere hvorvidt de nye virkningene ved økt slukeevne og installert effekt vil føre til konsesjonsplikt. Det er nye negative virkninger ut over den eksisterende situasjonen som skal vurderes, og det er kun skade eller ulempe, altså negative virkninger, som er relevant.

Det er virkninger i selve vannstrengen som skal tas i betraktning. Som vassdrag regnes i henhold til vannressursloven alt stillestående eller rennende overflatevann med årssikker vannføring, med tilhørende bunn og bredder inntil høyeste vanlige flomvannstand (10-års flomsone). Som vassdrag regnes også vannløp uten årssikker vannføring dersom det adskiller seg tydelig fra omgivelsene. Sidevassdrag er også en del av vassdraget.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kunnskapsgrunnlag

Kunnskapsgrunnlaget består av søknaden og vedlegget *Grunnlag for vurdering av konsesjonsplikt etter vassdragsreguleringsloven* med tilhørende Norconsult notat. Statsforvalteren mener at saken er godt opplyst med hensyn på tiltakets virkning for naturverdier og akvatisk liv. NVE har også gjort egne søk i Artskart, Vannmiljø og Naturbase den 23.06.2025.

Sammen med mottatte høringsuttalelser, kjent kunnskap og vår egen erfaring mener vi kunnskapsgrunnlaget om tiltakets virkninger er tilfredsstillende, tatt i betraktning tiltakets omfang og risiko for skade, jf. naturmangfoldloven § 8. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 ikke er relevant i denne saken.

Mulige skader og ulemper for allmenne interesser

Hafslund Kraft skriver selv at tiltaket etter deres vurdering ikke vil ha nevneverdige konsekvenser for miljø eller andre allmenne interesser. Ål kommune mener at økt slukeevne vil få virkninger for allmenne interesser i Strandafjorden, særlig mener de at strømningsforhold ved inntaket må vurderes. Videre peker de også på at økt slukeevne kan påvirke fiske i fjorden, med nedslamming av fiskegarn og islegging og frostrøyk. Statsforvalteren påpeker at Hallingdalselva er et vassdrag med store naturverdier spesielt for rekreasjon og fritidsfiske, med leveområder for ørret og flere trua og sårbare arter som for eksempel elvemusling. De mener at økt slukeevne i noen grad vil øke den totale belastningen for vassdraget. NVE vil nedenfor diskutere og vurdere de områdene hvor høringsparter eller NVE mener det kan være mulige virkninger for miljø og allmenne interesser.

Hydrologi

Økt slukeevne kan ifølge Hafslund endre manøvreringen av Strandafjorden. Hafslund skriver at å øke slukeevnen i Nes kraftverk til 135 m³/s vil gi en mer stabil vannstand i Strandafjorden fordi slukeevnen vil være mer lik kraftverkene Usta (42,5 m³/s) og Hol 3 (74 m³/s) som har utløp i fjorden. Dermed vil man unngå store vannstandsvariasjoner ved at mer vann går inn i fjorden enn det som tas ut. Ål kommune mener at økt slukeevne kan føre til økt hastighet på vannstrømmen igjennom Strandafjorden og at dette må vurderes. Hafslund svarer at økt slukeevne kan innebære kortere perioder med noe raskere vanngjennomstrømningshastighet i Strandafjorden. Samtidig øker Strandafjordens tverrsnitt når vannstanden holdes på et høyere nivå, så selv om vanngjennomstrømningen øker, vil ikke vannhastigheten nødvendigvis økes i samme grad. NVE ser kommunens bekymring om vanngjennomstrømningshastighet og at dette ved høy hastighet kan få konsekvenser for allmenn ferdsel i fjorden, vi ser allikevel ikke at slukeevnen økes i slik grad at det kan få nevneverdige konsekvenser i Strandafjorden.

Økt slukeevne ved Nes kraftverk vil føre til mindre overløp fra Strandafjorden til Hallingdalselva, men vannføringen vil trolig ikke endres nevneverdig, og NVE mener at de største endringene vil observeres i flomperioder. Beregninger gjort av Hafslund viser at det vil være en svært beskjeden reduksjon i flomtap for år som er tørre og med middels tilsig som følge av økt slukeevne, mens reduksjonen i våte år vil være noe større (se tabell 2 ovenfor). Det vil kunne være noen større variasjoner i vannstanden rett nedstrøms utløpet til Nes kraftverk som følge av at slukeevnen økes. Simuleringer gjort av Hafslund viser at antall opp- og nedkjøringer ikke endres, men at amplituden på vann fra utløpet kan økes noe i perioder. Dette påvirker kun en kortere del av elveløpet før det jevnes ut i elveløpet med restvannføring fra Hallingdalselva. Det forventes mer nedbør og høyere vannføring med klimaendringene og Hafslund skriver at de anser tiltaket som klimatilpasset. NVE

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

vurderer at det ikke er noen nevneverdige negative konsekvenser ved økt slukeevne for hydrologiske forhold i Strandafjorden eller i Hallingdalselva.

Fisk og fiske

I Strandafjorden utøver private rettighetshavere garnfiske. Ål kommune uttaler at økt slukeevne kan ha påvirkning på fisket og at det er problematikk med tilslamming av garn ved døgnreguleringer. Ved revisjonen av reguleringskonsesjonen ble det fremmet et ønske om magasinrestriksjoner i Strandafjorden av hensyn til garnfiske. Det ble ikke gitt noen nye magasinrestriksjoner i omgjøringen. I vedtaket ble det bl.a. vist til at det ikke selges fiskekort og at det først og fremst er private fiskeinteresser som blir berørt, slik at reguleringen ikke kan sies å nevneverdig berøre allmenne interesser.

Hovedutfordringen for garnfiske er de hyppige vannstandsendingene i Strandafjorden, og da særlig i vestre del som er grunn. Hafslund Kraft skriver i søknaden at vannstanden i Strandafjorden vil bli mer stabil etter utvidelse av slukeevnen, fordi slukeevnen vil samsvare mer med slukeevnen i de ovenforliggende kraftverkene. De skriver også at de har interne rutiner om å ikke senke vannstanden ned til LRV om sommeren av hensyn til garnfiske. NVE mener at Hafslund sine interne rutiner i dag, og forventet vannstand ved økt slukeevne i Strandafjorden, vil avbøte problematikken rundt garnfiske og at tiltaket ikke vil føre til ytterligere skade for fisk og fiske i Strandafjorden. Økt slukeevne vil, slik Hafslund skriver, mulig kunne ha positive virkninger for garnfiske.

Statsforvalteren vurderer at økt slukeevne i kraftverket vil kunne påvirke fiskevandring negativt, og da spesielt gjennom at flere fisk går i turbinen ved nedvandring. Hafslund skriver i sin kommentar til høringsuttalelsen at inntaket til Nes kraftverk ligger om lag 600 meter oppstrøms dam Strandafjorden, dvs. et stykke unna det naturlige elveløpet. Ved tømning av vannveien til Nes kraftverk er det kun observert et mindre antall fisk i tunellen. Dette er sannsynligvis fisk som oppholder seg i tunellen i en kortere periode. Hafslund er ikke kjent med at det er et problem med fisk i turbinene i dag. I den grad fisk vandrer inn i tunnelen i dag, er deres vurdering at økt slukeevne i Nes kraftverk ikke vil medføre økt eller endret motivasjon hos fisken for å vandre inn inntaket. NVE er enig i at man bør unngå at fisk går i turbinen ved Nes kraftverk. Vi kan allikevel ikke se at dette er et omfattende problem slik Hafslund beskriver dagens tilstand. NVE minner om at både Miljødirektoratet og NVE kan pålegge Hafslund biotopjusterende tiltak, og andre tiltak som kompenser for skader påført fisk og fiskevandring, i medhold av eksisterende konsesjon.

I Hallingdalselva kan økte svingninger i vannføringsvariasjoner øke risikoen for stranding av fisk, og spesielt fiskeyngel i perioder der tilsiget er regulerbart. Simuleringer gjort av Hafslund viser marginale endringer i vanndekt areal mellom Strandafjorden og kraftverksutløpet, men med mindre overløp vil vannføringen i de øverste delene av Hallingdalselva oftere være begrenset til minstevannføring. Hafslund skriver at den maksimale slukeevnen kun kan oppnås ved snøsmelting og flomperioder. For strekningen nedstrøms kraftverksutløpet ned til Myrefjorden vil det være marginale endringer i vanndekt areal ifølge Hafslunds simuleringer. Det vil allikevel ved økt slukeevne være hyppigere vannføringsvariasjoner på denne strekningen som er 1700 meter fra utløpet til Myrefjorden. Statsforvalteren vurderer at konsesjonsbehandling er et godt virkemiddel for å ivareta hensynet til fisk som allerede er sterkt påvirket av reguleringseffektene i Hallingdalselva.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Det har i forbindelse med utvidelsen av kraftverket blitt gjort kartlegging av egnede gytehabitat i Hallingdalselva. I kartleggingen fant de lite egnede områder nærmest kraftverksutløpet. Det kan for så vidt ikke utelukkes at gyting foregår her, men det ble observert flere mulige gyteområder lenger nedstrøms mot Myrefjorden, som viser at gyting hovedsakelig foregår lenger ned i vassdraget. Hafslund konkluderer med at en eventuell tilleggsbelastning for fisk på elvestrekningen nedstrøms kraftverksutløpet som følge av utvidelsen av slukeevne er marginal. De mener derfor at den planlagte økningen i slukeevne ikke vil ha noen nevneverdige negative konsekvenser for fisk og fiske på elvestrekningen nedstrøms kraftverksutløpet. Fylkeskommunen i Buskerud påpeker at endringer i vanndekket areal er marginale, og at det i henhold til sonekartlegging av mulige gyteområder ikke vil påvirke noen viktige funksjonsområder for fisk. NVE kan ikke se at den økte svingningen i vannføringsvariasjoner vil øke risikoen vesentlig eller nevneverdig for ørret og annen fisk i Hallingdalselva.

Naturmangfold

Det er registrert flere rødlistede vassdragstilknyttede fuglearter i influensområdet til Nes kraftverk, særlig i Strandafjorden. I Artskart er det registrert de kritisk trua (CR) artene hettemåke og vipe, sterkt trua (EN) knekkand, bergand, makrellterne og storspove, sårbare (VU) fiskemåke, gråmåke, ærfugl, svartand og dvergdykker, samt de nær trua (NT) fiskeørn, rødstilk, snadderand og lappfiskand. Karplanten firling og vassgaffelmose, begge sårbare (VU), er også registrert i influensområdet. Hafslund og Norconsult mener at tiltaket ikke vil påvirke fuglenes leveområder nevneverdig. NVE ser seg enig i dette da en mer stabil vannstand i Strandafjorden ikke forringer fuglelivet, men heller kan ha positive virkninger for arter som hekker nærme vannkanten.

Nedstrøms kraftverksutløpet er det i Hallingdalselva funnet skall etter elvemusling (VU) ved Velthølen. NINA har analysert miljø-DNA for seks lokaliteter i Hallingdalselva, der ingen av prøvene tatt mellom Strandafjorden og kraftverksutløpet påviste elvemusling. Kun lokaliteten nedstrøms ved Flå bru påviste elvemusling. Hafslund legger til grunn at det er forekomster av elvemusling i nedre deler av Hallingdalselva. Denne blir trolig ikke påvirket av tiltaket i Nes kraftverk da Flå bru er et stykke nedstrøms utløpet og vannføringen stabiliserer seg allerede ved Myrefjorden. Hafslund vurderer i søknaden det som svært usannsynlig at det er forekomster av elvemusling på elvestrekningen fra kraftverksutløpet til Myrefjorden, ettersom elvestrekningen er hurtigrennende med i hovedsak storsteinet substrat. NVE mener det er lite sannsynlig at elvemusling påvirkes i vesentlig grad av oppgraderingen i Nes kraftverk.

Det er ved Strandafjorden kartlagt naturtypen evjer, bukter og viker (B-verdi). Mellom Strandafjorden og utløpet til Nes er det registrert naturtypene gråor-heggskog, åpen flommark og rik sump- og kildeskog etter DN-13. Åpen flomfastmark er nær trua på rødlista for naturtyper. Med redusert flomtap/overløp vil det vil det være lengre perioder der det kun går minstevannføring i Hallingdalselva. Det er i dag 43 terskler som opprettholder vanndekt areal og det vil fortsatt være naturlige flommer både fra overløp i Strandafjorden og utløpet til Hemsil som opprettholder de trua naturtypene. NVE kan ikke se at naturtyper blir nevneverdig påvirket av omsøkt tiltak.

Statsforvalteren mener at en ytterligere økning i slukeevne ved Nes kraftverk i noen grad vil øke den totale belastningen på det biologiske mangfoldet i elva og fisk spesielt. Den samlede belastningen i Hallingdalselva vil ifølge Statsforvalteren øke. NVE vurderer den samlede belastningen under i kapitlet om Naturmangfoldloven.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Landskap og friluftsliv

Tiltaket vil ikke medføre noen synlige inngrep i landskapet og den eneste endringen kan være i form av endret vannføring i Hallingdalselva. Det er mange kartlagte friluftsområder langs Hallingdalselva og i influensområdet til Nes kraftverk. Området brukes mye til fiske, padling, bading og rekreasjon. Ifølge søknaden vil ikke disse bli vesentlig påvirket og det vil heller bli mer stabile forhold etter omsøkt tiltak. NVE mener at tiltaket ikke vil ha nevneverdige virkninger for landskap og friluftsliv.

Naturmangfoldloven

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal legges til grunn for utøving av offentlig myndighet, jf. § 7. Over har NVE vurdert at kunnskapsgrunnlaget er tilfredsstillende i denne saken, jf. § 8. Dermed kommer ikke føre-var-prinsippet i § 9 til anvendelse.

NVE har vurdert tiltakets påvirkning på naturmangfoldet, vi kan ikke se at det er vesentlig nye virkninger som følge av tiltaket. NVE vurderer at den totale belastningen ikke blir så stor at det vil føre til nevneverdige negative konsekvenser for fisk og naturmangfold i Hallingdalselva, jf. naturmangfoldloven § 10.

NVE forutsetter at best tilgjengelige teknikker benyttes i detaljplanleggingen, jf. § 12, og at standard naturforvaltningsvilkårene gjør det mulig for forvaltningen å pålegge tiltak for å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet, jf. § 11.

Tiltaket er etter vårt syn ikke i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. §§ 4 og 5.

Vannforskriften

Ny aktivitet eller nye inngrep skal vurderes etter vannforskriften § 12. Den omsøkte oppgraderingen vil berøre vannforekomstene Strandafjorden (012-547-L), Hallingdalselva Strandafjorden – dam Ål kraftverk (012-3151-R) og Hallingdalselva utløp Hemsil II – Skjong (012-3149-R). Strandafjorden er naturlig og har i dag god økologisk tilstand. Vannforekomstene i Hallingdalselva er sterkt modifiserte, og har i dag godt økologisk potensial. De viktigste påvirkningene i vannforekomstene er diffus avrenning fra landbruk og hydrologiske endringer grunnet vannkraft, begge med middels grad av påvirkning. Miljømålet GØP er oppnådd i dag, jf. *Regional plan for vannforvaltning i Innlandet og Viken vannregion 2022-2027*.

Det planlagte inngrepet forventes ikke å forringe dagens tilstand vesentlig eller hindre at miljømålet opprettholdes i noen av de berørte vannforekomstene. Minstevannføring fra Strandafjorden på 2,5 m³/s vinterstid og 10 m³/s om sommeren sikrer et fortsatt fungerende akvatisk økosystem, og dermed GØP. Vannforskriften § 12 kommer derfor etter vår vurdering ikke til anvendelse i denne saken.

NVEs konklusjon

Samlet sett vurderer vi at det planlagte tiltaket ikke vil medføre vesentlige virkninger for naturmangfold eller andre allmenne interesser i vassdraget ut over det som allerede er omfattet av gjeldende konsesjoner. NVE vedtar at omsøkte økning av slukeevne og installert effekt i Nes kraftverk er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3. Tiltaket kan gjennomføres i medhold av gjeldende konsesjon av 27. januar 2023.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Vedtaket er gjort med hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 4 og delegering til NVE fra Energidepartementet av 29. august 2025.

NVEs konklusjon forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte opplysninger i brev datert 03.03.2025. Dersom planene endres, må NVE vurdere konsesjonsplikt på nytt.

Vedtaket har en gyldighet på fem år. Dersom byggearbeidene ikke har startet før det har gått fem år må saken legges frem for NVE for ny vurdering.

Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, gjelder vannressurslovens alminnelige regler om vassdrag. NVE henviser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Videre oppfølging

Vedtaket gir ikke tillatelse til bygging.

I medhold av vilkårene i gjeldende konsesjon kan NVE følge opp planlegging, bygging og drift av anlegget. Anleggsarbeid må ikke settes i gang før detaljplanen er godkjent av NVE. Tiltakshaver har ansvar for at detaljplanen er i samsvar med kommunal reguleringsplan og/eller arealplan. Dersom nye områder skal tas i bruk må tiltakshaver være forberedt på å gi en konsekvensvurdering av dette, slik at detaljplanene inneholder de nødvendige opplysninger. NVEs veiledere 4/2018 «Rettleiar til forskrift om internkontroll etter vassdragslovgevinga» og NVEs digitale veileder «Detaljplan for vassdragstiltak – Miljø og landskap» er tilgjengelige på www.nve.no/energi/tilsyn/miljoetilsyn-vassdragsanlegg/.

Søknad om detaljplan sendes til NVEs miljøtilsyn.

Idriftsettelse av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på:

www.altinn.no/skjemaoversikt/norges-vassdrags--og-energidirektorat-nve/Melding-om-idriftsettelse-nye-vannkraftverk-eller-opprustings--og-utvidelsestiltak-i-eksisterende-kraftverk/.

Det gjelder også opprusting og utvidelse av eksisterende anlegg.

Tiltakshaver må selv avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

Forholdet til annet lovverk

NVE forutsetter at krav som følger av forurensningsloven etterleves ved modernisering og oppgradering av Nes kraftverk. Eventuelle uavklarte forhold tas opp direkte med Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

Dersom nye arealer tas i bruk, må forholdet til kulturminneloven avklares med Buskerud fylkeskommune og ev. Sametinget.

Før utbyggingen kan starte må forholdet til energiloven være ordnet, jf. lovens § 3-1. Hafslund Kraft AS må enten inngå avtale med områdekonsesjonær om at de bygger nettanlegg, eller søke NVE om egen anleggskonsesjon.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Øvrige merknader

NVE har ikke vurdert om det er ledig nettkapasitet på alle spenningsnivå. Det er tiltakshavers eget ansvar å sørge for nødvendige avklaringer. Vi anbefaler at det tas kontakt med lokal områdekonsesjonær for slik avklaring.

Har kraftverket en merkeytelse over eller lik 100 kVA, gjør vi oppmerksom på krav om forbruksavgift på elektrisk kraft, se rundskriv om dette på www.toll.no. Rundskrivet kan også fås på nærmeste tollsted.

Mulighet til å klage

Vedtaket kan klages på, se opplysninger om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Håkon Berg Sundet
fagleder

Oscar Østvold
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

HAFSLUND KRAFT AS

Kopimottakerliste:

STATNETT SF
FØIE AS
GOL KOMMUNE
Ål kommune
STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS
NESBYEN KOMMUNE
HAFSLUND KRAFT AS - Vegard Hotvedt Strømsvåg
GLITRE NETT AS
Buskerud fylkeskommune

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.